НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 52-654-04-23
Дата 01 / 06 2026 г.

16 44

ЧРЕЗ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
52-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ВРЕМЕННАТА КОМИСИЯ
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ КЪМ
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-Н КОНСТАНТИН ПРОДАНОВ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл.79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасям предложение за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на националната здравноосигурителна каса за 2026 г., № 52-654-01-44, внесен от г-н Владимир Раков и група народни представители на 18.05.2026 г., както следва:

1. Да се създаде нов § 1:

§ 1. В чл. 3а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) До приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., освен дълга по чл. 87, ал. 2 от Закона за публичните финанси:

1. Министерският съвет може да поема държавен дълг в размер до 3,8 млрд. евро за финансиране на бюджетния дефицит, включително за префинансиране по Плана за възстановяване и устойчивост на Република България;

2. за целите на касовото управление и плащанията на бюджетните организации може да се поема държавен дълг в рамките на размера по т.1, който се изплаща до края на текущата бюджетна година;

3. Министерският съвет може да проведе преговори и да сключи с Европейската комисия споразумение за заем в размер на 3 261,7 млн. евро за получаване на финансова подкрепа под формата на заем по линия на Инструмента "Мерки за сигурността на Европа (SAFE) чрез укрепване на европейската отбранителна промишленост" при условие за последваща ратификация.“

2. Създават се нови ал. 2 и 3:

„(2) Държавен дълг по ал. 1, т. 1 може да се поема от Министерския съвет и по средносрочната програма за емитиране на дълг на международните пазари, създадена с Договора за дилърство между Република България в качеството на Емитент и Ситигруп Глобъл Маркетс Лимитид, Ейч Ес Би Си Банк Пи Ел Си, Сосиете Женерал и Уникредит Банк АГ в качеството на Организатори и Дилъри относно Глобална средносрочна програма на Република България за издаване на облигации на стойност 8 000 000 000 евро, Договора за агентство между Република България в качеството на Емитент и Ситибанк Н. А., клон Лондон, в качеството на Фискален агент, Платежен агент, Агент по замяната, Агент по прехвърлянето и Агент за изчисляване, и Ситигруп Глобъл Маркетс Дойчланд АГ в качеството на Регистратор, Платежен агент и Агент по прехвърлянето относно Глобална средносрочна програма на Република България за издаване на облигации на стойност 8 000 000 000 евро, и Акта за поемане на задължения от Република България в качеството на Емитент относно Глобална средносрочна програма на Република България за издаване на облигации на стойност 8 000 000 000 евро, подписани на 6 февруари 2015 г. (ратифицирани със закон – ДВ, бр. 16 от 2015 г.) (ДВ, бр. 25 от 2015 г.), с максимален съвкупен номинален обем на облигациите, които могат да бъдат издадени по програмата, увеличен от 8 000 000 000 евро на 27 000 000 000 евро в изпълнение на чл. 68, ал. 4 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2020 г., чл. 68, ал. 5 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2022 г., чл. 69, ал. 5 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г., чл. 69, ал. 6 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. и чл. 70, ал. 9 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

(3) Максималният съвкупен номинален обем на облигациите, които могат да бъдат издадени в изпълнение на средносрочната програма за емитиране на дълг на международните пазари по ал. 2 (лимит на програмата), се увеличава от 27 000 000 000 евро на 30 800 000 000 евро, като министърът на финансите предприема действията, предвидени в договорите и акта по ал. 2.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 4 и се изменя така:

„(4) Във връзка с прилагането на чл. 39 от Закона за въвеждане на еврото в Република България Министерският съвет може да предприема действия за промени в средносрочната програма за емитиране на дълг на международните пазари по ал. 2, при условие за последваща ратификация.“

4. Досегашните ал. 3 и 4 стават съответно ал. 5 и 6.“

5. Създава се ал. 7:

„(7) До приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., размерът на държавната субсидия за един получен действителен глас по чл. 26, ал. 1 от Закона за политическите партии за 2026 г. е:

1. от 1 януари до 18 април – 4,09 евро;

2. от 30 април до 31декември – 3,00 евро.“

2. Досегашният параграф единствен става § 2.

3. Да се създаде подразделение с наименование „ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ“

4. Да се създадат § 3 и 4:

§ 3. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., бр. 76 от 2006 г.; изм., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. - бр. 45 от 2011 г.; изм., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г., бр. 12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98 и 102 от 2015 г., бр. 62, 95, 98 и 105 от 2016 г., бр. 62, 92, 99 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 15 от 2018 г.; попр., бр. 16 от 2018 г.; изм., бр. 17, 30, 46, 53, 64, 77, 88, 98, 102 и 105 от 2018 г., бр. 12, 35, 83, 94 и 99 от 2019 г., бр. 26, 28, 51, 64, 69, 103 и 109 от 2020 г., бр. 12, 19, 21 и 77 от 2021 г., бр. 16, 18, 25, 51, 58 и 62 от 2022 г., бр. 8, 53, 66, 84, 85 и 106 от 2023 г., бр. 2, 16, 27, 66, 67, 70, 79 и 82 от 2024 г., бр. 25 от 2025 г., изм. бр. 48 от 2025 г., изм. и доп. бр. 49, 54 и 100 от 2025 г. изм., бр. 16 от 2026 г., изм. и доп. бр. 25 и 27 от 2026 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 100 се създава ал. 3:

„ (3) Сумите, включени в размера на пенсиите на основание § 7 ж, ал. 2-18 от преходните и заключителните разпоредби, не се осъвременяват по реда на ал. 1.“

2. В преходните и заключителните разпоредби:

а) в § 7ж ал. 18 се отменя.

б) създава се § 22ш:

„§22ш. Сумите, включени на основание § 7ж, ал. 2-18 в размера на пенсиите с начална дата до 30 юни 2026 г. включително, продължават да се получават в определения към тази дата размер.“

§ 4. Параграф 3 влиза в сила от 1 юли 2026 г.

Мотиви:

За разлика от предишни години, когато действаха в голяма степен аналогични разпоредби при хипотезата на липса на приет закон за държавния бюджет до началото на фискалната година, през 2026 г. се налага включването на изрична разпоредба в Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2026 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2026 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2026 г. (ЗСПИР),

която да урежда възможност за поемане на държавен дълг във връзка с необходимостта от осигуряване на ресурс за префинансиране на плащанията за изпълнение на националните дейности/инвестиции в заключителния етап от изпълнението на проектите по Националния план за възстановяване и устойчивост.

Както е известно, **крайният срок за изпълнение на дейностите/инвестициите, финансирани от Механизма за възстановяване и устойчивост, е 31 август 2026 г.** съгласно Регламент (ЕС) 241/2021 и този срок не подлежи на промяна. Забавянето в изпълнението на инвестициите по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) или неизпълнение на инвестициите в краткия оставащ срок до август 2026 г. ще породи ефект както върху възложителите, които вече са поели ангажименти, така и върху възможността да бъде отчетен съответният етап или цел от Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ).

Изпълнението на инвестициите по НПВУ през периода 2022–2024 г. вървеше изключително трудно и бавно, **като за първите две години разходите възлязоха на едва 11,4 на сто от безвъзмездните средства, предназначени за България**. Въпреки положените усилия през 2025 г., когато усвоените средства бяха повече от два пъти по високи от общо отчетените за предходните две години, анализът на параметрите по изпълнението на инвестициите към момента и прогнозите за 2026 г. сочат значително **концентриране на плащания в периода на допустимост на инвестициите**, т.е. в рамките до крайния срок за изпълнение на дейностите/инвестициите по Механизма за възстановяване и устойчивост. **Анализът показва, че за осемте месеца на 2026 г. следва да бъдат финансирани плащания по НПВУ в размер на около 4,4 млрд. евро за постигане на 100 % усвояемост на безвъзмездните средства**. Тъй като четвъртото искане за плащане се очаква да бъде получено в края на месец юли, поради процедурата по одобрение на подадената към Европейската комисия ревизия през април 2026 г., съответно петото искане за плащане да бъде получено до края на м. декември 2026 г., е необходимо националният бюджет да префинансира тези значителни по размер плащания.

Предвид факта, че отчитането към Европейската комисия по Механизма е обвързано с изпълнението на реформи, които са пряко зависими от политическата ситуация в страната, рискът от забавяне в получаването или задържане на приходите по Механизма за възстановяване и устойчивост, необходими за финансиране на инвестициите в обхвата на Плана, може да се ограничи, като осигуряването на временно национално финансиране е подходяща мярка.

Очертаните проблеми налагат необходимост от **осигуряване на изпреварващо национално финансиране**, тъй като ако същото не бъде осигурено, това ще доведе до невъзможност за разплащане на инвестициите през 2026 година. Това на свой ред ще компрометира изпълнението на съответните етапи или цели от ПВУ, което ще означава загуба на европейски средства. Не на последно място това ще окаже изключително негативен ефект и върху възложителите, които вече са поели ангажименти.

Разпоредбите на действащия ЗСПИР не уреждат възможността да се осигури ресурс, с който националният бюджет да префинансира очакваните значителни

плащания през 2026 г. по НПВУ. Предвид изложеното и с оглед минимизиране на ликвидните рискове и постигане на ритмично финансиране и максимално ускоряване при изпълнението на дейностите/инвестициите по НПВУ **се предлага да се даде възможност да бъде поет държавен дълг за финансиране на бюджетния дефицит, включително за префинансиране** по Плана за възстановяване и устойчивост на Република България.

В условията на неприет Закон за държавния бюджет за 2026 г., разпоредбите на чл. 87, ал. 2 и ал. 4 от Закона за публичните финанси дават право на Министерския съвет да поема държавен дълг за рефинансиране на дълга в обращение до размера на годишните погашения по държавния дълг, поет до края на 2025 г. За 2026 г. годишните погашения по държавния дълг, поет към 31.12.2025 г., възлизат на 1,41 млрд. евро. За периода януари-май 2026 г. е поет нов държавен дълг под формата на ДЦК в размер на 1,41 млрд. евро, с което лимитът от 1,41 млрд. евро е достигнат. **Посочената норма не предоставя изрична законова делегация за поемане на държавен дълг и на международните капиталови пазари по линия на средносрочната програма** за емитиране на дълг на международните пазари (Програмата), основана и ратифицирана през 2015 г. Доколкото разпоредбата на чл. 87 от Закона за публичните финанси регулира основни отношения, свързани със събирането на приходите, извършването на разходите, предоставянето на трансфери и поемането на държавен дълг, предложените допълнения в чл. За целят да преодолеят описаните законови празноти като създадат уредба, отчитаща конкретните бюджетни обстоятелства.

Предложението е мотивирано и от рязката неочаквана промяна в геополитическата обстановка и нарастващите цени на енергоносителите, което оказва негативно влияние върху ликвидната позиция на бюджета и допълнително утежнява разходите по бюджета. В тази връзка, на оперативно съвещание на Министерския съвет, проведено на 1 април 2026 г., е разгледан внесен от министъра на финансите доклад, като Министерският съвет единодушно одобри предложението министърът на финансите да предприеме необходимите подготвителни действия за поемане на външен дълг по Средносрочната програма на Република България за емитиране на дълг на международните пазари в размер до 3,8 млрд. евро.

Предвид на изложеното е необходимо да се предостави възможност за поемане на външен държавен дълг и на международните капиталови пазари посредством средносрочната програма за емитиране на дълг на международните пазари. Програмата представлява правна рамка за емитиране на облигации, които се възприемат като стандартизиран бенчмарк инструмент от международните финансови пазари и предоставя достъп до глобалните инвеститори. По този начин се осигурява гъвкавост по отношение на избора на източниците за финансиране на бюджета и възможност за постигането на оптимална цена при набирането на необходимия финансов ресурс. От друга страна, се предлага увеличение на максималния лимит по програмата от 27 млрд. евро на 30,8 млрд. евро с оглед диверсификация на дълговите източници за набавяне пълния обем на дългово финансиране.

В допълнение, предложението урежда възможност за целите на управлението на ликвидността на бюджета да бъде емитиран краткосрочен държавен дълг, в рамките на размера до 3,8 млрд. евро, който падежира до края на бюджетната година. Предлаганата норма е в съответствие с трайно установената практика в бюджетното законодателство, базирана както на теоретичните финансови постановки, така и на добрите стратегически подходи при съвместното управление на активите и пасивите на правителството. По този начин се минимизира влиянието на потенциални рискове за бюджета, които биха могли да настъпят при наличие на временен ликвиден недостиг, породен от различната падежна структура на приходите и разходите. Подобен подход цели да обезпечи навреме и в пълен обем краткосрочни задължения, времево синхронизирани с дългови инструменти за тяхното покриване.

Със създаването на ал. 7 се предвижда намаление на размера на държавната субсидия за един получен действителен глас по чл. 26, ал. 1 от Закона за политическите партии за 2026 г. във връзка с необходимостта от прилагане на ограничителни мерки, свързани с оптимизиране и съкращаване на разходите в бюджетната сфера.

Предлага се, считано от 30 април 2026 г., от момента, в който започва да действа новото 52-ро Народно събрание, субсидията за политическите партии да бъде намалена от 4,09 евро (8 лева) на 3 евро, предвид състоянието на бюджета и необходимостта от предприемане на мерки за икономии и фискална консолидация. Приложената мярка ще доведе до икономия на финансов ресурс в размер на приблизително 2,2 млн. евро за 2026 г.

През 2020 г., с оглед преодоляване последиците от Ковид пандемията, по отношение на една от най-уязвимите социални групи – възрастните хора, е прието да се изплащат допълнителни суми към пенсиите – т.н. „Ковид добавки". От началото на 2022 г., в резултат от промените в размера на тези добавки, започна изплащането и на допълнителни суми към (т.нар. индивидуални разлики) на основание § 7, ал. 1 от Закона за бюджета на ДОО за 2022 г.

Независимо, че изплащането на Ковид добавките е предвидено като временна целева мярка, от 1 юли 2022 г., на основание разпоредбите на § 7ж, ал. 2-17 от преходните и заключителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване (ПЗР на КСО), в размера на пенсиите с начална дата до 31 декември 2021 г. е включена както сумата от 60 лева, изплащана като „Ковид добавка" към всички пенсии до м. юни 2022 г., така и сумата на индивидуалните допълнителни разлики, когато е била отпусната такава.

Освен това, в § 7ж, ал. 18 от ПЗР на КСО е предвидено, че при отпускане на всяка нова пенсия, свързана с трудова дейност, с начална дата след 1 юли 2022 г., след изчисляването на размера ѝ по реда на КСО, в него също се включват 60 лв. Тези суми се отпускат и към настоящия момент, независимо, че Световната здравна организация обяви края на глобалната извънредна ситуация за общественото здраве, свързана с Ковид-19, на 5 май 2023 година.

В резултат от приемането на разпоредбите на § 7ж, ал. 2-18 от ПЗР на КСО, „Ковид добавката", индивидуалната допълнителна разлика (за „старите" пенсии),

както и сумата от 60 лв. (за „новите“ пенсии), станаха част от размера на пенсиите, въпреки че не са свързани с осигурителния принос на лицата в пенсионноосигурителната система. Посочените суми, като част от размера на съответните пенсии, подлежат на осъвременяване от 1 юли всяка година във връзка с прилагането на „швейцарското правило“ по чл. 100 от КСО.

Всичко това представлява сериозно отклонение от принципа „принос-права“, който е основополагащ в социалноосигурителното законодателство.

С оглед запазване на връзката между осигурителния принос на лицата и размера на пенсията, която получават, както и за ограничаване нарастването на неприсъщите разходи на пенсионните фондове, предлагаме от 1 юли 2026 г. да се преустанови включването на сумата от 60 лв. в размера на отпуснатите след тази дата пенсии. За да не се допусне намаляване на пенсионните плащания, тези суми няма да се изключат от размера на отпуснатите пенсии, но те няма да се осъвременяват и ще се изплащат в размерите, достигнати до 30 юни 2026 г.

Вносители: Константин Проданов

Стефан Вълчев

Георги Свиленски